

Toelichting project

De WMO-Adviesraad Amsterdam Zuidoost en Stichting Samenwonen-Samenleven hebben op **09-05-2014** een conferentie georganiseerd te **Buurthuis Holendrecht**. Hierbij waren alle vertegenwoordigers van organisaties met betrekking tot Zorg en Welzijn in Zuidoost en vertegenwoordigers van formele en informele bewonersorganisaties van harte welkom.

De conferentie markeert de formele start van het **Project Proeftuin Samenredzaamheid**. Dit betreft een doen en leertraject dat van april 2014 tot en met december 2014 wordt uitgevoerd door de aangewezen **sleutelfiguren** in Gaasperdam. Hierbij worden zij getraind tot leider in omdenken en wederkerigheid. Het project zelf wordt gesubsidieerd door de gemeente Amsterdam.

Het doel van het project is om te onderzoeken wat er nodig is in de Gaasperdamse buurten om er voor te zorgen dat mensen elkaar gaan ondersteunen. De training van de sleutelfiguren die in hun buurt gaan optreden als kwartiermakers spelen een centrale rol in dit project. Doormiddel van **tafeltjesgesprekken** die de sleutelfiguren met de buurtbewoners gaan voeren, worden vragen en behoeften op gebied van zorg en welzijn in kaart gebracht. De organisaties in Gaasperdam voor zorg en welzijn en zelfstandig gevestigde professionals zijn gevraagd deel te nemen aan de klankbordgroep van het project met het doel beter aan te kunnen sluiten bij de bewonersvraag. In **december 2014** wordt het project afgesloten met de publieke presentatie waarin de resultaten van het onderzoek worden belicht.

Hieronder staan de kernessenties van alle toespraken die tijdens de conferentie werden gehouden.

Intro speech door voorzitter Dr. Erik Sengers

De conferentie werd geopend door Erik Sengers, die tevens als "host" was aangewezen. De vragen die naar voren kwamen en centraal stonden: "Wat kunnen we samen doen?", "Hoe gaat dit project verder?" "Hoe kunnen we contacten duurzaam versterken?" en "Met wie doen we dit samen?".

Er is gekozen voor stichting Samenwonen-Samenleven wegens het gebruik van hun methodiek voor vertrouwenspersonen. Het project wordt begeleid door Anne Stijkel, Annyk en Darryl. Zij zullen de sleutelfiguren trainen en ondersteunen tijdens het project. In december moet er gepresenteerd worden aan Stadsdeel Zuidoost wat de geschikte methodes voor burgerparticipatie zijn. Hierdoor wordt in kaart gebracht wat werkt voor de bewoners en organisaties en wat niet werkt zodat het hulpaanbod beter aansluit op de hulpvraag. Na de introductie speech van Dr. Erik Sengers, werd het woord gegeven Hans Krikke, de directeur van stichting Samenwonen-Samenleven.

Toespraak van Hans Krikke (Directeur van stichting Samenwonen-Samenleven)

Hans Krikke begint zijn toespraak met het feliciteren en het uitspreken van waardering voor de expertise die de WMO-adviesraad heeft neergelegd. Zij hebben de "lead in vernieuwing". De vrijwilligers hebben een bijzondere deskundigheid. Deze deskundigheid ligt ook bij de sleutelfiguren. Dit kan beschouwd worden als een sociaal kapitaal. Vrijwilligers steunen de kwetsbare buurtbewoners en zetten deze in hun eigen kracht. De sleutelfiguren stimuleren de samenredzaamheid van de buurtbewoners en hebben nu het voortouw genomen. Hierdoor leren professionals en ambtenaars van de sleutelfiguren. Dit zorgt voor wederzijdse verwachtingen; Professionals moeten leren dat vrijwilligers een zinvolle aanvulling geven, de sleutelfiguren moeten leren dat er iets van ze verwacht wordt en bestuurders moeten vertrouwen toekennen aan sleutelfiguren. Zij moeten namelijk de ruimte krijgen om fouten te maken en hier van te leren. Dit zijn drie lastige omslagen binnen de sector van zorg en welzijn.

De sleutelfiguren zijn divers en dynamisch. Het zijn verschillende soorten mensen, maar zij hebben allen één ding gemeen en dat is het inzetten van ervaringsdeskundigheid en het versterken van de zelfredzaamheid op verschillende gebieden. De uitdaging voor ambtenaren en professionals is om deze ervaringsdeskundigheid te leren van sleutelfiguren. De bezuinigingen forceren ons helaas om beter te presteren op gebied van welzijn en zorg, met minder middelen dan voorheen. Het is daarom ook belangrijk dat er sprake is van wederzijdse erkenning van de inzet en dat er naar elkaar geluisterd wordt. Na het afronden van dit traject, moet het ook doorgaan op eigen kracht. De investeringen die hier en nu worden gedaan, moeten ook geborgd worden.

Toespraak van Anne Stijkel (Projectleidster van Samenredzaamheid)

De vraag is of mensen eigenlijk wel weten wat hun echte vraag is. We beginnen vaak bij de zorg, maar kunnen beter beginnen bij welzijn. Kracht en kwetsbaarheid moeten aan elkaar gekoppeld worden en er moet onderzoek gedaan worden naar ieders kernkwaliteiten, zodat er een nieuw balans ontstaat tussen macht en kracht. Juist in de tijden van crisis is het belangrijk dat we kijken naar wat we samen kunnen. Dan komt het aan op "omdenken". Omdenken is de techniek om problemen te transformeren naar oplossingen. Er moet gekeken naar waar nou precies de problemen zitten, zodat we er voor elkaar kunnen zijn, zonder dat men elkaar leeg trekt. We hebben allen iets te leren op het gebied van geven en ontvangen. De ambitie was om 10 tot 15 sleutelfiguren op te leiden, maar we hebben er 20

Na de zomervakantie zullen er tafelsessies plaatsvinden en gaan de sleutelfiguren zes keer bruggen bouwen met burens zodat we helder kunnen krijgen wat we elkaar kunnen bieden en wat zichzelf oplost. Tevens zullen er terugkomdagen plaatsvinden voor de tussentijdse evaluatie. Het is belangrijk dat er niet alleen gepraat wordt, maar dat er ook iets geprobeerd wordt. Op deze manier kunnen we diensten koppelen aan de hulpvragen. De sleutelfiguren vormen het hart van project. Tijdens de zes trainingen gaan we voornamelijk aan de gang met leiderschap. Op het moment dat men in het leiderschap gaat staan, is dit een grote uitnodiging aan ander om hetzelfde te doen. Het is de kunst om bij problematiek je cirkel groter te maken in plaats van kleiner. Hoe kan men een voorbeeld voor elkaar zijn? Hoe gaan we zorgvuldig om met minder geld? Er moet dus een balans komen tussen noden en wensen. Wij zijn gewend om de leiding in handen te nemen, maar het roer moet om; Professionals zijn een aanvulling en mensen voeren de regie.

Sleutelfiguren aan het woord

Na de toespraken van de organisaties, werden de sleutelfiguren uitgenodigd om te gaan staan. Degene die de behoefte had om te spreken, mocht spreken. Het was geen verplicht onderdeel. Een aantal mannelijke sleutelfiguren namen het voortouw en belichten hun motieven en participatiemotivatie. De sleutelfiguren vormen een dynamisch hart voor het project, wegens de diverse achtergronden en beweegredenen. Hun ervaringsdeskundigheid is zowel zichtbaar, als tastbaar. Zij hebben hart voor het project en hart voor Gaasperdam. Er komt duidelijk naar voren dat de buurten elkaar hard nodig hebben. De mensen zijn vaak niet op de hoogte van wat de mogelijkheden zijn in hun gemeente. De organisaties werken erg hard, maar zoeken niet de mensen op waarom het echt gaat. De sleutelfiguren leren ook om voor elkaar te zorgen en te ondersteunen waar nodig is. De dynamische diversiteit zorgt voor veel verschillen, maar er zijn meer overeenkomsten. De verschillen zijn helemaal niet zo groot. Er is namelijk één gezamenlijk doel; het inzetten van ervaringsdeskundigheid en het versterken van de samenredzaamheid binnen de Gaasperdamse buurten.

Pauze

Nadat de sleutelfiguren aan het woord waren geweest, stond er een korte pauze op de planning. Tijdens deze pauze was er ruimte voor de nodige versnaperingen en de nieuwe indeling van de ruimte voor de oefening die na de pauze heeft plaatsgevonden. Er werden kringen gemaakt met stoelen. In het midden van iedere kring stond een gekleurde kaars. De kringen werden democratisch ingedeeld. Een aantal sleutelfiguren kregen hun eigen kring en een aantal kregen een gezamenlijke kring. Tijdens de kringssessies was het de bedoeling dat er gepraat zou worden over de inzet van de sleutelfiguren. Er kon op een respectvolle manier vragen gesteld worden over de betrokkenheid en inzet. De vragen mochten echter niet oordelend zijn.

Kringssessies met sleutelfiguren

Tijdens de kringssessies kregen de sleutelfiguren de ruimte om vragen te beantwoorden en hun motivaties en drijfveren toe te lichten. Wat voornamelijk ook naar voren kwam is het concept "Mantelzorg". Veel sleutelfiguren en de mensen in hun wijk, zijn niet op de hoogte van het feit dat zij aan mantelzorg doen. Dit heeft te maken met de culturele verschillen. In bijvoorbeeld de Surinaamse cultuur, is het heel normaal dat de kinderen voor de ouders zorgen. Een bejaardentehuis is niet van toepassing. In Nederland is het zo dat als mensen voor hun kinderen zorgen, er sprake is van mantelzorg. Wegens de vanzelfsprekendheid van het zorgen voor ouders in andere culturen, zijn de mensen niet op de hoogte waar men binnen de mantelzorgkaders recht op heeft. Hier ligt een mogelijk aandachtspunt.

Ook kwamen onderwerpen zoals sociaal isolement en interne motivatie aan bod. Veel mensen hebben ook gewoon behoefte aan sociale contacten. Hier kunnen de sleutelfiguren ook een rol in spelen. Wat de interne motivatie betreft, gaat het vooral om het feit dat de motivatie vanuit mensen zelf moet komen. Iemand moet zelf iets willen veranderen. De sleutelfiguren kunnen begeleiden en ondersteuning bieden, maar de verantwoordelijkheid om iets te veranderen ligt bij mensen zelf. Er kan niet verwacht worden van de sleutelfiguren dat zij alles gaan ophoesten. De sleutelfiguren kunnen de mensen de stappen laten zien die zij moeten maken, maar zij kunnen niet de stappen voor de mensen zetten. Dat moeten de mensen zelf doen.

Waar ook op gelet moet worden en wat duidelijk naar voren kwam binnen de kringgesprekken is het bewaken van de eigen energie. De ene sleutelfiguur is de andere niet en de ene is meer tijd kwijt in zijn wijk dan de ander, maar wat wel erg belangrijk is dat mensen niet te veel op hun tenen gaan lopen. Er moeten mogelijk duidelijke afspraken gemaakt worden wat betreft de hulp die zij bieden. Het moet niet zo zijn dat mensen 24/7 terecht kunnen bij de sleutelfiguren. Dan wordt de last te zwaar. Noodgevallen is een ander verhaal, geven de sleutelfiguren zelf aan. De sleutelfiguren geven tevens aan dat hun werk onderschat wordt. Ook heerst er een beeld van zuidoost dat het een sterk netwerk bevat, maar een aantal hebben echter aangegeven dat dit beeld onjuist is. De organisaties en professionals zouden de sleutelfiguren tegemoet kunnen komen door in gesprek te gaan om de behoeftes van ondersteuning te signaleren. Daarbij dient echter rekening gehouden te worden met mogelijke taboes.

Korte presentatie van Zorg Integratie Zuid Oost (ZIZO)

Na de kringgesprekken met de sleutelfiguren, werd er een korte presentatie gegeven door Jurrenne Hoog (bestuurder van ZIZO). Hiermee werden de instanties in kaart gebracht die participeren aan het project. De regie ligt bij Gemeente Amsterdam, Achmea Samen, Zorgaanbieders welzijn en cliëntenorganisaties. Het doel is om goede zorg betaalbaar te houden door de juiste inzet van zorg. Dit kan gerealiseerd worden door het versterken van formele en informele zorg. Professionals moeten samenwerken met vrijwilligers, gezien er sprake is van teruglopende middelen binnen de formele zorg. Dit heeft te maken met het feit dat het zorgstelsel in 2015 gaat veranderen. De participatiemaatschappij heeft nog geen naadloze aansluiting getroffen. De uitdaging zit hem in mantelzorg ondersteuning en het verbinden van informele en formele zorg. ZIZO wil een samenwerking zoeken met o.a. het WMO-adviesraad en cliëntenbelang Amsterdam. Ook is het daarbij belangrijk dat professionals getraind worden zodat zij op de hoogte zijn van deze innovatie en dient de cliëntenraad er bij betrokken te worden, aangezien het om hen gaat.

Afsluitende toespraak van Urwin Vyent (Bestuurscommissie Amsterdam Zuidoost)

De laatste toespraak werd gehouden door Urwin Vyent, namens de bestuurscommissie van Amsterdam Zuidoost. Er moet gebiedsgericht gewerkt en geprofileerd worden. Het is noodzakelijk dat er wordt gekeken naar wat de kansen zijn in de gebieden. Daar waar al de kracht ligt, moet dat versterkt worden. Er zijn veel initiatieven in Zuidoost binnen het sociale domein. Een uitdaging zou bijvoorbeeld zijn om er voor te zorgen dat de medische AMC studenten ook de gebieden gaan betreden om mensen te helpen. Het moet mogelijk zijn om Gaasperdam een herkenbaar profiel te geven. Sleutelfiguren zijn overal, waar men ook komt. Er zijn altijd mensen binnen een gemeenschap die voorop lopen. De sleutelfiguren kunnen de kloof tussen wijkzorg en professionele zorg dichten. Daar moet dan ook de focus op liggen. Wij zien elkaar in december!

Wmo-Adviesraad
Amsterdam Zuidoost